

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" " 13.—
za četrt leta	" " 6.50
za en mesec	" " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej	K 22.40
za pol leta	" " 11.20
za četrt leta	" " 5.60
za en mesec	" " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):

za enkrat	13 h
za dvakrat	11 "
za trikrat	9 "
za več ko trikrat	8 "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem obilavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejema. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Proti vladnemu ponemčevanju.

(Govor deželnega poslanca dr. Iv. Šusteršiča v seji kranjskega deželnega zbora 8. januarja 1909. — Po stenografičnem zapisniku.)

Visoka zbornica! Ko hočem govoriti o reformi sestave deželnega šolskega sveta kranjskega, je samo po sebi umevno, da moram izpregovoriti v prvi vrsti o tistem dogodku, ki pretresa v zadnjem času celo našo javnost, to je o presenetljivem in popolnoma nepotrebnem imenovanju tretjega, nemškega šolskega nadzornika (Živahno pritrdjevanje, ploskanje in živijo-klici na levi) za deželo Kranjsko.

Gospoda moja! Mi smo imeli dosedaj dva deželna šolska nadzornika, in ni še dolgo tega, kar smo imeli samo enega, in tisti edini deželni šolski nadzornik je bil tudi v stanu vestno izpolnovati svoje dolžnosti. Dodalo se je potem drugega deželnega šolskega nadzornika, in oba gospoda sta popolnoma zadovoljivo opravljala svojo dolžnost. Imenovanje tretjega deželnega šolskega nadzornika je bilo popolnoma nepotrebno, in to imenovanje je tedaj potratu državnega denarja, (Burno ploskanje in klici: »Škandal!«) zoper katero zapravljanje tukaj v imenu davkoplačevalcev protestujemo (Klici: »Škandal!« — Dr. Pegan: »Nemška sinekura!«)

Gospoda moja! Kam pa bomo prišli po tej poti, če se za 25.000 Nemcev v deželi imenuje enega posebnega deželnega nadzornika? Potem, gospoda moja, vprašam, koliko deželnih šolskih nadzornikov pa bi prišlo po tem ključu za štajarske Slovence in koliko za koroške Slovence? Gospoda moja, po tem ključu bi prišlo za štajarske Slovence nič manj kot 16 deželnih šolskih nadzornikov, in po ravno tem ključu bi prišli na Koroškem za Slovence nič manj kot 4 deželni šolski nadzorniki (Klici na levi: »Nobenega nimajo!«).

Tedaj, gospoda moja, že iz teh števil se vidi, kakšno smešnost, kakšno neumnost (Klici: »To je delo barona Schwarza!«) je učinila vlada s tem svojim imenovanjem, katero pravzaprav ni doseglo drugega dejanskega uspeha, nego da je imelo in ima za posledico velikansko raz-

burjenje v celi deželi, katero se vsled nesrečnih dogodkov z dne 20. septembra 1908, itak še ni poleglo (Dr. Oražen: »Schwarz hoče imeti razburjenje!«).

O gospodu baronu bom potem še specijelno govoril (Veselost).

Gospoda moja! Vprašam, ali je morda čutila vlada potrebo imenovati nam nemškega deželnega šolskega nadzornika zaradi tega, ker sta slovenska deželna šolska nadzornika morebiti postopala krivično in pristransko napram nemškim šolam napram nemškemu šolskemu osebju (Klici: »O ne! Proti nam!«)?

Gospoda moja, od spomladi sem član deželnega šolskega sveta in moram kot tak obema slovenskima deželnima šolskima nadzornikoma dati spričevalo — ne vem, če je to spričevalo laskavo, — ampak dati moram tema gospodoma spričevalo, da sta bila izredno kulantna ravno napram nemškim šolam in napram nemškemu učiteljstvu, tako kulantna, gospoda moja, da sem se večkrat vprašal, ali ni to že več kot kulantnost in ali ni to (Dr. Pegan: »Vsaj se še slovenski nista upala govoriti!«) naravnost pristranost v prilog nemškemu narodu na Kranjskem.

Tedaj, gospoda moja, niti iz službenih ozirrov, niti iz narodnih ozirrov, niti iz ozirrov, da bi bilo treba braniti naše nemške sodeželane zoper kako pristranost slovenskih deželnih šolskih nadzornikov, ni bilo to imenovanje potrebno. Iz kakšnega vzroka se je torej moglo zgoditi to imenovanje (Klici: »Vsled lumparije!«)? Meni se vidi, da je mogel voditi samo en vzrok ministra Marcheta (Klici: »Fej, minister Marchet!«) in njegove kumpane, samo ena misel, in to je ta, da so Nemci privilegirani narod v državi, mi Slovenci pa narod druge ali tretje vrste in da treba z različnim merilom meriti, kadar se meri nam Slovincem, ali kadar se meri Nemcem. Toda, gospoda moja, čisto naravno je, da slovensko ljudstvo takega krutega žaljenja ne trpi (Klici: »Nikdar!«) in nikdar dopasti ne bo pustilo (Burno pritrdjevanje na levi in v središču).

Gospoda moja, izvršilo se je pa pri tem tudi še žaljenje slovenskega ljudstva zaradi tega, ker se je vsa ta akcija, to celo imenovanje izvršilo zahrbtno, zavratno, osobito za hrbtno cele slovenske državnozborske delegacije (Klici na levi in v središču: »Tako je! Škandal! Sramota!«).

In vendar, gospoda moja, je ravno tista vlada, to je prejšnja vlada, katere je to imenovanje dosegla, ravno ta vlada vedno hinavsko oznanjevala, da se spremembe v narodni posesti v korist tej ali oni narodnosti v katerikoli narodno mešoviti deželi ne smejo drugače izvršiti, nego v sporazumu obeh dotičnih narodnosti (Klici na levi: »Tako je! Tako goljufajo vlade!«). In vendar se je tukaj bistvena sprememba zavratno in zahrbtno izvršila, ne da bi se bila tista narodnost, ki ima ogromno večino v tej deželi, za mnenje vprašala!

Pri tem pa, gospoda moja, se je izvršilo tudi še brskiranje tiste korporacije, ki je po svoji osnovi avtonomen faktor in ki ga je pri vsaki važni zadevi na šolskem polju vprašati za mnenje, to je deželni šolski svet (Dr. Krek: »V katerem ima itak vlada večino!«). In zakaj se je brskiral deželni šolski svet, tisti deželni šolski svet, v katerem ima, kakor je že prijatelj dr. Krek pravilno omenil, itak vlada zanesljivo večino (Dr. Jarc: »Sramota!«), ko bi vendar bila vlada itak lahko dosegla tam sklep, ki jej bi bil ugoden, četudi z dirimiranjem predsednika tega deželnega šolskega sveta (Turk: »Obžalovanja vredni tak predsednik!«)? Gospoda moja, nevarnost je obstajala v tem, da potem slovenska javnost izve, kaj se kuha (Klici na levi: »Tako je!«). In ker so gospodje pri vladi vedeli, da toliko moči že še ima jugoslovanska delegacija v državnem zboru, da bi preprečila to nečuvno imenovanje, zato so se skrivali, skrivali so se ravnokakor, kakor se skriva vsak, ki ima slabo vest, da nekaj dela, česar delati ne sme (Turk: »Zandarje naj bi si bili poklicali!«).

Gospoda moja, jaz mislim, da sem s tem v velikih potezah označil značaj tega dejanja. Sedaj pa moram iskati krivce, ki so bili vdeleženi pri tem dejanju, krivce, koje moramo poklicati na odgovor in napram katerim moramo izvajati politične konsekvence.

Glavni krivec, ta se je rešil (Klici na levi in v središču: »Sramota! Je skrajfal!«). To je bivši naučni minister Marchet (Klic na levi: »Žalostnega spomina!« — Veselost). Gospoda moja, žalostno je, naravnost nečuvno, da en minister v zadnjem hipu, predno demisionira, izvrši en tak čin, za katerega ne nosi več odgo-

vornosti (Klici na levi: »Škandal! Sramota!«), ko uživa na troške ljudstva veliko mirovino in se morebiti še veseli (Dr. Pegan: »Političen lopov!«), kako razburjenost je napravil, odgovornost pa pusti drugim, ki pridejo za njim. Nečuvno, pravim, je to od ministra in meni se zdi, da skoro brez vzgleda v konstitucionalnem življenju.

Seveda, to je mogel izvršiti le minister, ki je dobro vedel, da mu je ura popolnoma potekla in da nikdar več ne bo sedel na ministrskem stolu.

Ampak, gospoda moja, če omenjam ministre bivšega kabineta, katere zadeva neposredna odgovornost, moram omeniti tudi bivšega finančnega ministra Korytowskega. Gospoda moja, kako je bilo mogoče, da je Poljak kot minister dovolil sredstva za to mesto tretjega deželnega šolskega nadzornika (Dr. Pegan: »Hamba!« — Klici na levi: »Slovanska vzajemnost!«)? Gospoda moja, če sedi na tistem mestu, katero je zavzemal Korytowski, katerikoli Slovenec katerekoli stranke, on bi bil nezmožen storiti nekaj takega napram poljskemu narodu (Burno pritrdjevanje in ploskanje na levi), kar je storil Korytowski napram slovenskemu narodu (Ponovljeno ploskanje na levi). Ali, gospoda moja, tudi on je rešen, tudi on je v varnosti (Turk: »Je šel za škadronom!« — Živahna veselost).

Sedaj pa moramo mi vprašati, gospoda moja, v koliko je kriva tudi sedanja centralna vlada barona Bienenrtha. Tako nedolžna, kakor se dela (Veselost), po mojih mislih ni, kajti čudovito je to in kaže na jako slabo vest sedanje vlade, da je Najvišja odločba o imenovanju nemškega deželnega šolskega nadzornika izdana dne 3. decembra, v uradni dunajski list so pa spravili to stvar šele dne 24. decembra (Klici: »Čujte!«). Počakali so tedaj skrbno, da so spravili pod streho budgetni provizorij, da so spravili pod streho pooblastilni zakon in sploh rešili svojo kožo pred parlamentom. Potem šele so razglasili ono imenovanje. No, mi bomo stvar naprej preiskovali in bomo že prišli do svojih gotovih zaključkov (Odobranje).

Nas pa zanima v tej zbornici, v naši deželi, predvsem tudi vprašanje, če imamo tudi krivca v naši deželi (Klici: »Gotovo!«) in sicer politično še živega krivca, ki nam še ni ušel in s katerim lahko tukaj

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M. (Dalje.)

XXV. POGLAVJE.

Črna zastava dol!

Komaj sem se ustanovil na stožini, ko je vihrojoče jadro ohlapnilo in se na drugi strani s takim pokom zopet napelo, kakor da bi kdo s topom ustrelil. Vsled sunka se je ladja stresla do dna, toda kmalu je spodnje jadro zopet omahnilo in viselo ohlapno nizdoli, ostala pa so bila še vedno napeta.

Vsled tega bi bil skoro padel v morje; nisem smel več tratiti časa, temveč sem splezal po stožini navzdol in se z glavo naprej zakotal na krov.

Bil sem na prednjem delu ladje, ki je bil obrnjen od vetra, in glavno jadro, ki je bilo še vedno napeto, mi je zakrivalo večji del zadnjega konca ladje. Žive duše ni bilo videti. Na tleh, ki niso bila osnažena od upora sem, je bilo opaziti sledove nog in prazna steklenica z odbitim vratom se je valila semintja kakor nekaj živega.

Naenkrat je prišla Hispaniola naravnost pred veter. Prednja jadra za menoj so glasno pokala, krmilo je močno udarjalo, cela ladja se je strašno vzdigovala in tresla, in v istem trenutku se je drog glavnega jadra zasukal proti ladji in vrvi so zajecale, in pokazal se mi je zadnji del ladje.

In tam sta bila dva čuvaja; rdečekapec na svojem hrbtu, trd kakor les, z razprostrti rokami in odprtimi ustmi, a tako, da je bilo videti njegove zobe; Izrael Hands pa je sedel s hrbtno proti ograji; brada mu je visela na prsi, roke so bile razprostrate pred njim na krovu, njegov obraz pa je bil bel kakor lojeva sveča.

Nekoliko časa se je ladja stresala in zibala kakor uporen konj, jadra so se napolnila sedaj na eni sedaj na drugi strani, in drog glavnega jadra se je zazibal, da je jambora ječala. Semintja je plusknil tudi oblak svetlih pen preko ograje. Pri vsakem sunku se je valil rdečekapec semintja in strašno je bilo videti, da to stresovanje ni spremenilo niti njegovega položaja niti njegovega izraza na obrazu. Pri vsakem sunku se je tudi Hands vedno bolj sesedal, njegove noge so segale vedno dalje po krovu in njegovo telo se je vedno bolj obračalo proti zadnjemu delu ladje, tako da se je njegov obraz popolnoma skril meni in nisem mogel videti nič drugega

kakor njegova ušesa in kodre njegovih brk.

V istem času sem opazil mlakuže temne krvi po tleh, in začel sem misliti, da sta v svoji pijani jezi umorila drug drugega.

Ko sem tako gledal tja in se čudil, se je Hands, ko je ladja ravno mirno stala, deloma obrnil naokoli in se z zamolklim ječanjem vzravnal nazaj v oni položaj, v katerem sem ga videl v začetku. Ječanje, ki je pričalo o bolečinah in smrtni slabosti, in način, kako je njegova čeljust odprta visela nizdoli, vse to me je presunilo. Ko sem se pa spomnil na pogovor, ki sem ga slučajno slišal v sodu za jabolka, me je vse usmiljenje minulo.

Podal sem se proti zadnjemu delu ladje, in prišel do glavne jambore.

»Pojdite na krov, gospod Hands,« sem dejal porogljivo.

S težavo je obračal svoje oči, vendar je bil preveč slab, da bi mogel izraziti svoje začudenje. Vse kar je mogel storiti, je bilo, da je zini besedo: »brandy.«

Prišlo mi je na misel, da ne smem izgubljati časa; umaknil sem se drogu velikega jadra, ko se je zopet zavrtel preko krova naokoli, in smuknil proti zadnjemu delu ladje in po stopnicah navzdol v kabino.

Tukaj je vladal tak nered, kakor si ga le morete misliti. Karkoli je bilo zaprt,

so pri iskanju zemljevida vlomili. Po tleh, kjer so sedeli lopovi pri pijači ali posvetovanju, potem ko so gazili po močvirju okoli tabora, je ležalo nesnage na debelo. Po stenah, ki so bile belo barvane in z zlatom obrobljene, je bilo polno znamenj umazanih prstov in rok. Na tucate praznih steklenic je žvenketalo po kotih, ko se je ladja zibala semintja. Ena zdravnikovih knjig je ležala odprta na mizi in polovica listov je bila iztrgana, mislim, za prižiganje pip. Sredi vsega tega nereda se je svetilnica še vedno kadila in razširjala motno rujavkasto svetlobo.

Podal sem se v klet; sodov ni bilo več, steklenice pa so večinoma izpili in vrgli proč. Odkar se je pričel upor, ni mogel nikdo izmed njih biti niti za en trenutek trezen.

Pri nadaljnjem iskanju sem našel steklenico, v kateri je bilo še nekoliko brandyja za Handsa, za sebe pa sem si poiskal pečenca, posušenega sadja, množino rozin in kos sira. S temi stvarmi sem se podal na krov, jih položil poleg krmila na tla, stopil k posodi za vodo, se dobro napil, in potem sem dal, šele potem sem dal Handsu brandy. Lepo merico ga je moral izpiti, predno je odstavil steklenico.

»Da,« je rekel, »strela! Vendar zelo sem ga potreboval.«

Jaz pa sem se vsedel v svojem kotičku na tla in začel jesti.

v tej zbornici obračunamo, obračunamo mirno, stvarno, pa tem uspešneje, na parlamentarnem način (Klici na levi: »Dobro, dobro!«).

Gospoda moja, ta krivec je naša visoka deželna vlada (Klici: »Nizka!«), oziroma tista oseba, ki stoji na čelu deželne vlade, in to je častiti gospod šef deželne vlade, gospod baron Schwarz (Dr. Tavčar: »Torej ven z baronom Schwarzem! Pod nobenim pogojem ga nečemo v deželnem zboru!« — Turk: »Je že na pol mrtev!« — Smeh v središču).

Gospoda moja, gospod deželni predsednik, on nosi politično odgovornost za to imenovanje (Klici na levi in v središču: »Tako je!«). Od te politične odgovornosti ga mi, večina deželnega zbora, pod nobenim pogojem ne odvezemo (Pritrjevanje in ploskanje na levi in v središču).

Pri tem, gospoda moja, jaz ne bom čisto nič preiskoval, kaj je baron Schwarz poročal na Dunaj, ko je bil v zadevi tega imenovanja vprašan za mnenje. Jaz ne bom preiskaval, ali je poročal pozitivno ali negativno. Na njegovo odgovornost to čisto nič ne vpliva, gospoda moja, ker je politično do cela irelevantno. Grem še dalje. Vem od jako zanesljive strani, — ne od gospoda barona Schwarza; od njega se sploh nič ne izve (Živahna veselost na levi in v središču), on varuje uradno tajnost bolj zanesljivo, kakor vsak sultanov evnuh (Ponovljena živahna veselost), ampak od popolnoma zanesljive strani sem izvedel, da je baron Schwarz v danem trenutku osrednjo vladno celo svaril pred tem imenovanjem. Toda, gospoda moja, to ga nikakor ne odvezuje od politične odgovornosti za to, kar se je zgodilo (Pritrjevanje na levi in v središču), kajti, gospoda moja, mi rabimo tukaj v naši deželi deželnega šefa, ki je v stanu zaprečiti tako imenovanje. Mi ne smemo trpeti, gospoda moja, da bi deželni šef bil samo kaka metla v rokah kateregakoli ministra (Burno odobravanje in ploskanje na levi in v središču). Deželni šef zavzema samostojno vrhovno mesto v deželi, on ima ulogo voditelja javnega življenja v deželi. On nosi samostojno politično odgovornost, in četudi ta politična odgovornost ni v izrecnih besedah včlanjena v temeljnih zakonih, v ustavi, vendar v konstitucionalnem življenju ta politična odgovornost velja. To sledi iz naravnega bistva državne in deželne ustave. Na tem stališču stoji večina visoke zbornice, in zaradi tega pravim, da je popolnoma irelevantno, ali je gospod baron Schwarz imenovanje priporočal, ali odsvetoval. Tega vprašanja niti ne preiskujem, to nas nič ne briga, ampak politična odgovornost njegova je dana s tem, da tega krivičnega, nepotrebnega, za našo deželo razžaljivega čina ni zaprečil.

Gospoda moja, zadeva ga pa še razun tega posebna odgovornost za to, da on kot predsednik deželnega šolskega sveta ni izvršil svoje posebne dolžnosti, stopiti, ko je dobil dotično vprašanje z Dunaja, pred deželni šolski svet in ga vprašati za mnenje. To, gospoda moja, je pa tudi osebna politična pregreha gospoda barona Schwarza, in ta pregreha se mu ne bo odpustila.

Gospoda moja, mogoče in skoraj gotovo je po vsem tem, kakor se je delalo v tej zadevi, da je gospod baron Schwarz dobil z Dunaja ustmeno ali pismeno povelje, da mora molčati kakor grob in da ne sme nikomur kaj povedati o tej stvari. To je jasno glede na to, kako zahrbtno se je

postopalo. Toda, gospoda moja, deželni predsednik, ki je na svojem mestu, ima v takem slučaju centralni vladni reči, da on ne more tega storiti, kar se od njega zahteva, da ne sme molčati, temveč da mora ob taki priliki stopiti v stik z merodajnimi faktorji v deželi in osobito z najmerodajnejšo avtonomno korporacijo, namreč z deželnim šolskim svetom. Kajti to je zakonita dolžnost predsednika deželnega šolskega sveta, in če te svoje zakonite dolžnosti ni izpolnil, je gospod deželni predsednik zakon kršil; kršiti zakonov pa nihče ne sme, zadnji berač tega ne sme, najmanj pa deželni predsednik (Burno odobravanje in ploskanje na levi, v središču in na galeriji).

Deželni glavar: (Pozvoni.)

Pozivljem galerijo na mir! Galerija se nima vmešavati v razpravo, sicer jo dam izprazniti. (Dr. Tavčar: »Ampak dobro je bilo pa vseeno, kar je povedal!« Veselost v središču in na levi.)

Poslanec dr. Šusteršič

nadaljuje:

Gospoda moja! S tem sem jaz ne samo svoje mnenje, ampak tudi mnenje svoje stranke, v tej zadevi povedal in mi bodemo iz tega svojega mnenja izvajali neizprosno politične konsekvence.

Sedaj pa preidem k predlogu samemu.

Moj predlog meri na to, da se v bodoče podvoji zastopstvo v deželnem šolskem svetu tako, da bi dežela v bodoče imela mesto dveh, štiri zastopnike v deželnem šolskem svetu (Klici na levi: »To je še premalo, to je minimum!«).

Povem takoj tukaj, da je to, kakor povdarjajo moji tovariši, minimalna naša zahteva, da je to minimum, katerega nam vlada mora koncedirati in sicer zahtevamo to v interesu deželne avtonomije zaradi varstva deželnih interesov.

Gospoda moja, dežela je po sedanjem številu naravnost smešno zastopana v deželnem šolskem svetu. Ako se pomisli: izmed 11 članov — s predsednikom vred — sta samo dva zastopnika dežele in vendar ima dežela na svojih ramah vse ogromne stroške za ljudsko šolstvo; ako se to pomisli, potem gospoda moja, se mora reči, to zastopstvo je nezadostno in mi bi bili s svojim predlogom ravno tako prišli, če bi se Belarjevo imenovanje tudi ne bilo izvršilo (Klici na levi: »Tako je!«).

Gotovo je, da je to nesrečno imenovanje dalo neposredni povod, da smo že sedaj, v tem hipu, vložili ta predlog; ampak: gospoda moja, vložili bi ga bili ravno tako še letos, če tudi bi se imenovanje ne bilo izvršilo, kajti dežela je po sedanjem zakonu nezadostno zastopana v deželnem šolskem svetu in to je v protislovju z deželnimi interesi, z deželno avtonomijo; in jaz zahtevam v imenu večine deželnega zbora od vlade, da respektira pravice dežele in jaz odločno in brezpogojno zahtevam, da vlada tisti zakon, ki ga bomo sklenili, tudi predloži v sankcijo Njega Veličanstvu. (Živahno odobravanje na levi in v središču.)

Tedaj, gospoda moja, jaz imam utemeljiti nujnost tega predloga.

Nujnost je dana iz tega, da je krivica, ki se je deželi delala po nezadostnem zastopstvu v deželnem šolskem svetu, itak že predolgo trpela. Tedaj v imenu pravice, v imenu deželne avtonomije, v imenu deželnih interesov zahtevam, da se nujnim potom ta krivica popravi in prosim, da visoka zbornica pritrdi nujnosti našega predloga. (Dolgotrajno burno odobravanje in ploskanje na levi in v središču. Slovenski poslanci govorniku čestitajo!)

Pogreb † gosp. poslanca Ivana Lavrenčiča

Solzila se je včeraj cela vipavska dolina, ko so v mrzli grob polagali njenega voditelja in prvoboritelja gospoda poslanca Lavrenčiča. Žalovala pa je tudi cela dežela, ko je izgubila za vedno tako odločnega in vnetega moža-delavca na gospodarskem in političnem polju. Že zgodaj pred 10. uro so se začele zbirati množice ljudstva pred žalnim domom na Vrhpolju. Od vseh strani so hiteli ljudje — prijatelji, znanci in sorodniki ter zastopniki raznih korporacij, da tako vrlemu možu izkažejo zadnjo čast. Preč. g. dekan Lavrič je ob 10. uri blagoslovil na domu telesne ostanke rankega in žalostni sprevod se je začel pomikati proti cerkvi. Šolska mladina z zastavo je otvorila sprevod, v katerem so bila zastopana sledeča društva: Marijina družba z Vrhpolja in Budanj, pevka društva (2) iz Vipave, Vrhpolj (2) in Goč; nadalje izobraževalna društva: Vrhpolje, Vipava, Col, Št. Vid, Manče-Lože, Planina, Slap, Ustje, Šturje z zastavami, akademični društvi »Danica« in »Zarja« in »Slovenska dijaška zveza«,

telovadni odsek iz Vipave, zastopstvo »Kmečke zveze«. Vence so položila na krsto razna društva in razna zastopništva, prijatelji, sorodniki in znanci. Vseh krasnih vencev je bilo 15. Omenimo le nekatere, kakor: venec vodstva S. L. S., venec: kluba S. L. S. in venec deželnega odbora, dalje venec »Kmečke zveze« itd.

Pred hišo so zapela vsa (5) pevka društva »Z Bogom« in na pokopališču tudi vsa društva »Nad zvezdami«. Pogreb se je vršil slovesno s peto sveto mašo, katero je daroval veleč. g. dekan Lavrič ob mnogobrojni asistenci veleč. duhovščine. Iz cerkve se je sprevod pomikal na pokopališče. Pred krsto so stopala že imenovana društva in duhovščina iz cele vipavske doline, 17 po številu. Za krsto so stopali sorodniki, dalje razni dostojanstveniki: okrajni glavar iz Postojne, državni in deželni poslanec dr. Žitnik in namestnik dež. odbora g. poslanec Ravnikar, dalje poslanec Zabret in tajnik S. L. S. dr. Rožič; vsa inteligenca iz vipavskega okraja, vsi občinski zastopi, zastopniki ognjegasnih društev in nepregledna množica ljudstva iz cele vipavske doline in sosednje Goriške. Nad 2000 ljudi se je zbralo na pokopališču, kjer je ob odprtem grobu govoril v slovo gospod poslanec dr. Žitnik. Vsem so se porosile s solzami oči, ko je govornik končal svojo žalno, globoko v dušo segajočo nagrobno. — Nerado in težko se je ločilo ljudstvo od groba, v katerem počiva kremenit značaj, blaga, plemenita duša, skrben oče, vzoren gospodar in neumoren delavec za blagor vipavske doline. Počivaj v miru in prosi za nas, da dosežemo to, kar si ti želel doseči.

Državni uslužbenci.

Ij Občni zbor ljubljanske podružnice državnih uslužbencev se je vršil v nedeljo 10. t. m. popoldne v Meščanski pivnici. Predsednik g. Zorko otvoril shod in omenja delovanje ljubljanske podružnice v pretečenem letu, in koliko so se izpolnili upi in želje državnih uslužbencev v jubilejnim letu. Doseglo se je le malo tega, kar se je pričakovalo. Tajnik g. Hibšer omenja, da se mnogo uslužbencev pritožuje proti sedanjemu reguliranju plač. Poda tajniško poročilo. V letu 1908. se je rešilo 69 ulog in so vse vloge, kar jih je došlo na društvo, rešene. Društvo je imelo v letu 1908. 12 sestankov; odbor pa 9 sej. Odposlali ste se dve peticije državnim poslancem; ena posebno glede cestarjev. Upa, da se cestarjem položaj nekoliko izboljša, ker je za njih izboljšanje v proračunu postavka 3.000.000 kron! Blagajnik gosp. Marinko omenja najprej k tajnikovemu poročilu, da je v letu 1908. pristopilo k društvu 24 novih članov, izstopilo pa 11, umrl je pa eden, za katerega je vdobila vdova pogrebščino v znesku 50 K. Blagajniško poročilo: Preostanek iz l. 1907. znaša 42 K 65 vin., v letu 1908. se je vplačalo 1267 K 50 vin., izdalo pa za razne potrebščine 195 K 01 vin., centrali se je poslalo 1017 K, preostanek v letu 1908. znaša 98 K 14 vin. Od pomožnega zaklada je še 166 K 50 vin., ki je obrestonosno naložen v »Kmetijski posojilnici«. — Sledila je nato volitev odbora. Pokazalo se je, da je v društvu neko nesorazumljenje in nezaupanje v društvo. Nekateri so tudi zahtevali, da se naj izdaja strokovno glasilo tudi v slovenskem jeziku, ker mnogo članov nemščine tudi ne razume in jim nemški list nič ne koristi. Slednjič se je s precejšnjo težavo konstituiral odbor, in sicer: Predsednik g. Marinko; namestnik g. Ločovnik; tajnik g. Hibšer; namestnik g. Rakovec; blagajnik g. Strnad; namestnik g. Kalan; knjižničar g. Bezeljak; namestnik g. Sterban; odborniki: gg. Zupančič, Srše, Malovrh, Štefanič, Revizorji: gg. Jeglič, Skube in Zorko. Med volitvijo je prišel na zborovanje tudi državni poslanec g. Gostinčar, ki so ga zborovavci navdušeno sprejeli. — Govorili so nato razni gospodje društveniki o raznih stanovskih potrebah in o potrebi trdne stanovske organizacije. Govoril je tudi poslanec g. Gostinčar, ki je dejal, da je ljubljanska podružnica na glasu kot najbolj delavna! Zagotavljal je zborovavce, da bo on sam in tako tudi stranka, kateri pripada, stali vedno v prvih vrstah za koristi državnih uslužbencev. Vsled pomanjkanja prostora ne moremo vseh govorov obširno navesti.

AVSTRO - OGRSKA.

Mladočehi o položaju.

Praga, 14. januarja. Na shodu mladočehskih zaupnikov je načelnik mladočehskega izvrševalnega odbora dr. Škarda govoril o stališču mladočehov nasproti ostalim strankam. Izvaja: Brezupen je notranji položaj. Nemški veto lahko pogubi državo. Vse očita mladočehom, da so krivi sedanjega položaja. Po zadnjih dr-

žavnozbornskih volitvah ne reprezentira mladočehska stranka več celotnega češkega naroda, zato tudi ni sama odgovorna za sedanjega položaja. Stranki se očita pozitivna politika, da ji je svoj čas odobril strankin shod. Češki radikali so radikalni le proti nam doma, Becku in Bienerthu so pa vedno v sili pomagali. Tožil je, da v stranki ni nikdar bilo prave discipline.

Hribar v Pragi.

Praga, 14. januarja. »Den« poroča, da je bival Ivan Hribar v Pragi, kjer se je pogajal s profesorji češkega vseučilišča, da bi se vzgajali na češkem vseučilišču profesorji za slovensko vseučilišče tako, da bi Slovenci postali v Pragi docenti. — Listi poročajo, da je Hribar s Kramafem in Klofačem odpotoval v Varšavo na sejo vseslovenskega odbora.

Proti češkim tehnikom.

Praga, 14. januarja. »Češke Slovo« poroča, da je uvedel rektorat češke tehnike na ukaz gosposke preiskavo zaradi shoda tehnikov 2. m. m., na katerem se je baje govorilo veleizdajalsko.

Proti Nemcem v Pragi.

Praga, 14. januarja. Pri konferenci poročevalcev praškega magistrata, ki jo je vodil župan Groš, so sklenili, da nabavi Praga potrebne stvari le pri čeških tvrdkah.

Češki minister krajan v Pragi.

Praga, 14. januarja. Dr. Začek je konfiriral s Škardo in z načelnikom češkega deželnozbornskega agrarnega kluba Syehlo o po Bienerthu izboljšanjem jezikovnem načrtu.

Čehi in Francozi.

Praga, 14. januarja. Danes pride v Prago odposlaništvo »Splošne pariške vseučiliške zveze«, kjer se udeleži slavlja 500letnice kutnogorskega dekreta. Dne 20. sprejme odposlaništvo praška občina.

Nov jezikoven spor.

Litmorice, 14. januarja. Na češko tožbo odvetnika Navratila je izdalo tukajšnje okrajno sodišče nemški plačilni nalog. Rekurz je odbilo litmoriško okrajno sodišče.

Poroka v cesarjevi rodbini.

Sajbuš, 14. januarja. V soboto se vrši tu poroka nadvojvodinje Renate Marije s knezom Hieronimom Radziwillom.

Zboljšave glede konjev

Naša vojna uprava hoče izboljšati naš material na konjih pri konjenici. V kratkem bodo remontne komisije doma nakupovale triletne konje, ki jih spravijo leto dni v remontnih postajah, potem pa na dražbi oddajo častnikom. Remontni nadzornik generalni major pl. Bacsak se poda na Francosko in Angleško, da tam nakupi večje število mladih konjev, in sicer na Angleškem 50. Te konje pošljejo najprej v žrebališča, potem v jahalnico v Holicu ter jih nazadnje prodajo častnikom konjenice. Na Angleškem bodo nakupovanje konjev leto za letom ponavljali. Domača konjereja propada. Cene za domače vročerkve konje so za častnike previsoke.

Izpred sodišča.

Kdaj se sme pričeti z raznašanjem časopisov. Dozdaj je veljalo povsod v Avstriji načelo, osobito pri dnevnikih, da se prične list takoj raznašati, ko se natisne prvi izvod. Seveda sta se tudi takoj oddala dolžnostna izvoda državnemu pravdnistvu in pa varstveni oblasti. Drugo prakso pa uvaža ljubljansko deželno sodišče. Včeraj je razsodilo v neki tiskovni vzkladni razpravi proti upravitelju »Narodne tiskarne« g. Verbajsu in raznašalcu Štautu, da se sme list raznašati še-le, ko sta vložena dolžnostna izvoda pri državnem pravdnistvu in pri deželni vladi. Pridržno sodišče je obsodilo g. Verbajsa v globo 10 K, Štauta pa v globo 5 K, ker je oddal 10 izvodov »Slovenskega Narodoprejš« v Blažovo tobakarno, predno je odnesel dolžnostni izvod državnemu pravdnistvu. Čujemo, da vložil dr. Tavčar pritožbo na generalno prokuraturo.

Vzkladno deželno sodišče je obsodilo krojaškega pomočnika Janeza Sekule v 48-urni zapor, ker je smatralo za dokazano, da se je udeležil pretepa dne 12. oktobra l. l. pred cerkvijo Srca Jezusovega, ob katerem sta bila lahko poškodovana četovodji 27. pešpolka Fluch in Schmutterer. Pri okrajnem sodišču je bil Sekule oproščen.

Nemški napisi v Škofji Loki. Vzkladno sodišče je razpravljalo 13. t. m. o odstranjenih in prebarvanih nemških napisih v Škofji Loki. Okrajno sodišče škofjeloško je oprostilo obtožbe, da so namazali, oziroma odstranili nemške napise, Antona Tavčarja, Avguština Blaznika in Vincenca Pristova. Ovadilo jih je škofjeloško orožništvo, da so namazali nemške napise, na podlagi ovadbe orožniškega zaupnika, ki

ga pa orožništvo noče navesti za pričo, češ, da če to store, bi nobene stvari v Škofji Loki več ne izvedeli, ker Ločani tako drže skupaj, da nobene reči ne izdajo orožništvu. Tudi vzklicno sodišče je oprostilo obtožence.

Potres v Južni Italiji.

Potres v južni Avstriji in severni Italiji.

Potres predprošle noči so zaznamovali tudi dunajski potresopisi od 1. ure 47 minut do 2. ure.

Iz Šmarja pri Kopru se nam poroča z dne 13. t. m.: Davi ob 2. čutili smo tu močan valovit potres, trajal je nad 3 sekunde. Smer mu je bila od jugozapada proti severovzhodu.

Iz Vrem se nam poroča z dne 13. t. m.: Danes zjutraj ob 1. uri 40 minut smo čutili tu potres. Smer od jugozahoda. Trajal je 30 sekund. Rožljajoči navesek pri svetilki, stoječi na knjižnem stojalu, me je zbudil.

Potresna opazovalnica mornariške akademije na Reki je zaznamovala ob 1. uri 22 minut potres na Reki sami, ki je trajal 15 sekund. Za prvim močnim sunkom se je vrstilo več nadaljnjih, čedalje slabših. — Tudi v Sarajevu so stroji meteorološke opazovalnice zaznamovali močan potres. — V Bolcanu so opazili ob 1. uri 50 min. dva valovita sunka v smeri od severa proti jugu. — Mornarski observatorij v Trstu je od 1. ure 46 min. do 1. ure 51 min. opazil močan potres, oddaljen kakih 150 km. — V Benetkah so opazili tri sunke: ob 1. uri 48 min, ob 1. uri 53 min. in ob 1. uri 59 min. Zdelo se je, da je gibanje navpično; hiše so se dvignile kvišku, potem pa zopet usedle. Pri tretjem sunku so se začeli zvonovi gibati. — V Imoli in okolici je bil sunk ob 1. uri 43 minut. Več hiš in obok v cerkvi so dobili razpoke, nekaj dimnikov se je podrlo. Ljudstvo je zbežalo na plano. — V Milanu je bil lahen sunk ob 1. uri 50 minut. — Močne sunke so občutili tudi v sledečih mestih: Pisa, Lucca, Pistoia, Ravenna, Peruccia, Ferrara, Verona, Reggio nell'Emilia, Beuno, Rimini itd.

— **Potres v Gorici.** V noči od torka na sredo, par minut pred drugo uro, se je začutil v Gorici precejšen potresni sunk, ki je trajal nekaj sekund. Škode ni napravil nobene; pač pa je nekaj ljudi vzbudil iz spanja. V sredo je vse govorilo o potresu. Tudi drugod po deželi so čutili potres.

Potres v južni Italiji.

Nabrežje v Reggio se je uselo.

Rim, 14. januarja. Ravnatelj kalabrijskega observatorija je dognal, da se je nabrežje v Reggio di Calabria znižalo. Tudi poslopja v bližini pristanišča so se pogreznila.

Popoln sporazum med Avstrijo in Turčijo

Med Avstrijo in Turčijo se je dosegel popoln sporazum, ki bo tudi držal, ako ne pride do spomladi kaj prav posebnega vmes. Veliki vezir Kiamil paša je 13. t. m. v zbornici v svojem ekspezu ponovil zgodovino aneksije in proglasitve neodvisnosti Bolgarije ter povdarjal, da bi nepripoznanje izvršenih dejstev vedlo do velikih težkoč, vsled česar se je Turčija na nasvet velesil začela z Bolgarijo in Avstrijo pogajati glede na finančne kompenzacije.

Zbornica je izrekla Kiamil-paši popolno zaupanje, kar je glede na avstrijsko-turški sporazum odločitve važnosti.

Protokoli se podpišejo baje že ta teden. Ko se to zgodi, naznanj Avstrija vevlestaviti besedilo. Sporazum s Turčijo bo tvoril podlago za nadaljnja pogajanja med kabineti, kakor jih je Aehrenthal predlagal, da se vsa sporna vprašanja že pred eventualno konferenco uredi.

Poroča se tudi, da bojkot ponehuje. Sporazum s Turčijo bo obsegal sledeče bistvene točke: 1. Trajna zapustitev Sandžaka. 2. Za Turčijo ugodna trgovinska pogodba. 3. Odškodnina za nekdanjo turška državna posestva v Bosni.

Angleški listi brez izjeme pišejo tako, da se pozna, da jim ni prav. Dočim so dozdaj hujskali na vojsko, zdaj delajo, kakor da bi bila Anglija tista, ki je delala na sporazum med Turčijo in Avstrijo in to stvar »pozdravljajo«. Veselje francoskega časopisja je odkritosrčno. »Temps« pri tej priliki celo napada Anglijo. Treba bo Anglijo resno vprašati — tako izvaja — ali s svojim neodkritosrčnim nastopanjem res na-

merava kršiti evropski mir, da bo Evropa na jasnem. Nekateri angleški in ruski listi Avstriji svetujejo, naj Srbiji prostovoljno dovoli kako kompenzacijo. Sicer na Dunaju že zdavnaj mislijo na kompenzacijo za Srbijo, in sicer železniško zvezo do Metkoviča. Proga bi bila Valjevo-Užice na Srbskem, od bosanske meje nadalje do Vardišta, potem skozi Sarajevo do Metkoviča. Tako bi imela Srbija zaželeno zvezo z morjem. Seveda bi Srbi radi kaj ozemlja, toda tu se odjenljivost monarhije neha. Kdor to zahteva, mora potegniti meč!

Srbski listi besnijo. Napadajo mladoturke, da so Bosno Avstriji prodali, se zagajajo v Francijo, češ, da se boji Nemčije, očitajo izdajavstvo Rusiji itd. Dr. Milovanović tolaži javnost s tem, da bosansko vprašanje vzlic sporazumu s Turčijo še ni rešeno, ker je bosansko vprašanje tudi srbsko in evropsko vprašanje. Srbska vlada je že vdrug zborovala. Potrjuje se dejstvo, da so vsi zastopniki vevlasti Turčiji svetovali, naj avstrijske ponudbe sprejme. V tem vidi vlada popolno izolacijo Srbije.

Vlada je tudi kralju Petru namignila, da se utegne ljudstvo proti dinastiji in vladi vzdigniti, ako se ne najde druge rešitve. Kralj Peter je silno pobit. Splošno se sodi, da pride naglo do notranje politiške revolucije.

Opaza se tudi, da je razmerje med Turčijo in Bolgarijo vedno bolj napeto. Tudi ni izključeno, da napove srbski kralj Peter Avstriji vojsko, ker mu, upoštevajoč razburjenost javnega mnenja, kaj drugega ne bo kazalo. Baje je ruski general Lipovac, ki je nabral za Srbijo ruske prostovoljce, slednjim naznanil, da odkorakajo 15. t. m. v Srbijo. Morebiti pa vendar še zmaga v Srbiji zdrava pamet.

DNEVNI RED DRŽ. ZBORA.

Dne 20. januarja se, kakor smo poročali, zopet snide državni zbor. Najprej pridejo na vrsto nujni predlogi, nato je pa na vrsti: Železnica iz Hartberga v Gleisdorf, ki je posebno srčna želja kršč. socialcev, nato dobe socialni demokratije agnosiranje še od 1. 1907 nepotrjenih volitev, nemški nacionalci pa že od 25. maja 1908 sklenjeno debato o odgovoru na interpelacijo poslanca Stolzla in končno je na dnevnem redu prve seje dotacija 100 milijonov za starostno in invaliditetno zavarovanje.

O parlamentarnem položaju

se je izrazil mladočeški poslanec Kaftan, da je upati na skorajšnjo združitev vseh čeških poslancev. Rekonstrukcija sedanje kabineta ne bo zboljšala položaja, ker se mora premeniti sistem. Češki poslanci Bienenrtha ne bodo podpirali.

Obtožnica proti velesrbske propagande osumljenim

bo izročena 16. februarja. Obtožnica bo tako obsežna kot kaka večja knjiga. Drž. pravdnik zahteva izročitev poslancev Pribičevića, Budisavljeviča in Banjanina.

V nižjeavstrijskem dež. zboru

je bilo včeraj jako živahno. Poslanec Silberer je imenoval srbskega kralja prostega morilca, srbskega prestolonaslednika pa navadnega poba. Deželni maršal princ Lichtenstein je poklical Silbererja k redu in izjavil, da je to žaljenje proti ljudskemu pravu in se mora globoko obžalovati.

Deželni odbor nižjeavstrijski je prekoračil kredit za 10 milijonov kron. Vzrok je nova deželna blaznica v Steinhofu.

Dnevne novice.

+ **Jagičevim čestilcem!** Nam vsekakor ugaia gospod profesor Murko, ki je imel korajžo v svoji knjigi »Geschichte d. ält. Literatur d. Südslaven« povedati golo in nezavito resnično resnico, da stanuje v etnografičnem smislu od Planin do Črnege in Egejskega morja en sam narod. To je učenjaško prepričanje in učenjaško resnicoljubje, ne pa ono, ki ga imajo in »zastopajo« Jagiči in njegovi pristaši.

+ **Nemškutarija pri sodiščih.** Nečuten škandal je, kako prezirajo naša sodišča zadnje čase sem slovenske stranke, katerim vsiljujejo samonemške odloke. Sodnijska gospoda menda sodi, da živi še v tistih časih absolutne centralistiške Avstrije, ko je smatrala gospoda po uradih slovenščino za jezik, ki ga govore po njej toliko zaničevani kmetje in posli. A kruto se vara, če sodi, da vtisne Kranjski po svoji nemškutariji nemški značaj. Zanimiv slučaj nemškutarije je napravilo te dni litjsko okrajno sodišče. V zapuščinski zadevi rajne Marijane Dolar iz Vač je izdalo zapuščinski sklep A 173/8/10 v blazni nemščini in ga razposlalo litografi-

ranega dedičem Slovincem, izmed katerih večina ne razume besedice nemško. Dediči stanujejo v Vačah, v Kleniku, v Lazah, na Sveti Gori, v Zagorju. To so pač, hvala Bogu, še taki kraji, da nemščina ni niti »Umgangssprache«, razven morebiti kadar jih obišče kaka litjska sodna gospoda, ki izdaja slovenskim strankam samonemške odloke. Slučaj, ki ga danes navajamo, je tak, da ga ne moremo in nočemo mirno prenesti. Od sodišča najodločneje zahtevamo, da ne nemškutarijo in ne napravljajo slovenskim strankam stroškov s samonemškimi odloki, ki jih morajo stranke trpeti, ker zastopji jim spakedrane sodnijske nemščine nihče ne prestavi. Nemškutariji litjskega c. kr. okrajnega sodišča naj posvete svojo pozornost tudi naši poslanci in odvetniki.

+ **Kdo je priporočil Schwarza za kranjskega deželnega predsednika.** Nedavno so pisali nekateri listi, da se je cesarski namestnik tržaški Hohenlohe čudil, kako je mogel postati Schwarz deželni predsednik. Iz najbolje informirane strani se nam sedaj poroča, da je bil ravno tržaški cesarski namestnik Hohenlohe tisti mož, ki je priporočil Schwarza za kranjskega deželnega namestnika!

+ **Razmere pri naši finančni upravi.** Povodom tragične smrti g. finančnega svetnika dr. Mraka, o katerega pogrebu poročamo na drugem mestu, naj bo nam dovoljeno ožigosati nekaj kričečih razmer v finančni upravi sploh. To smatramo za našo častniarsko dolžnost. Da se pa po nepotrebnem ne sumniči posameznih oseb, pripomnimo takoj, da so naše informacije rezultanta različnih vesti, ki nam že dlje časa prihajajo na ušesa. Brezdvomno je, da se je pokojnemu dr. Mraku duh omračil in da si je v tem razpoloženju končal svoje življenje. Njegove duševne depresije in tragične smrti je pa nepobitno vzrok tudi vedno zapostavljanje, katerega pa seveda ni bil pokojni kriv. Kriv je sistem. — Pokojnik je vstopil leta 1881. v državno službo in je bil že od leta 1897. finančni svetnik, torej v VII. činovnem razredu skoro 12 let — mej tem ko je njegov neposredni prednik, ki je vstopil isto leto, že od leta 1891. — torej že osem let v VI. činovnem razredu. Take razmere niso pravične in marljivega, vestnega uradnika, kakor je dr. Mrak ravno bil, je moralo le-to hudo boleti in peči. Sličnih slučajev je pri finančni upravi veliko na razpolago — zadostuje samo en pogled v šematizem. Temu odpornemu edino časovno napredovanje v službi, to je uredba, da se po preteku gotovih let uradnik pomakne iz nižjega činovnega razreda v višjega. V ministrstvih imajo to že nekako — rekli bi — tiho urejeno, za provincijalne oblasti to ne velja. Tukaj je pri vseh uradih za vsak čimovni razred odločno gotovo število mest. Če so ta zasedena, ne prideš višje in bodisi še tako zmožen. Napredovanje v državni službi je po tem takem nekaka loterija. Ako imaš srečo in v srečem trenutku vstopiš, avanziraš hitro — drugače pa lahko čakaš. Gotovo je to krivica, ker odločuje le slučaj, ne pa zmožnost in marljivost. Krivično je tudi to radi tega, ker si ne moreš izbrati poklica po nagibu, odločilne za vstop v to ali ono državno službo in boljše službeno napredovanje so le boljše slučajne razmere za časa vstopa. Kriv pa pri nas ni samo sistem, temveč v večji meri še razmere, katere je zakrivil prejšnji finančni ravnatelj — namenoma ali ne, tega sedaj ne preiskujemo. Dejstvo je, da je Lubeč že tako slabe razmere za konceptne uradnike še poslabšal. Jemal je na eni strani prav po nepotrebnem iz drugih kronovin uradnike, posebno iz Stajarskega in tako tudi v narodnem oziru grešil — na drugi strani pa ni storil koraka, da bi svoje ravnanje nekoliko omilil, dasi so mu bila za to različna sredstva na razpolago. Sedanji finančni ravnatelj g. dvorni svetnik Kliment je takoj sprevidel krivice, ki so se pod prejšnjim vodstvom uradništvu godile. Šel je na delo in svojo očetovsko dobrohotnost že večkrat pokazal — a kar je leta in leta zavoženo, se ne da na mah odpraviti. Tudi pokojnega je predlagal za povišanje, a ministrstvo, ki kaže za druge kronovine več srca in razuma, do novega leta predlogu še ni ugodilo. G. Klimentu bo treba še dosti truda, da bo napravil za našo deželo normalne razmere. V prvi vrsti bo treba upoštevati princip, da pri vsprejemu v službo pridejo najprvo domačini v poštev, v drugi vrsti pa — in to je pač minimum — da velja za Slovence in Nemce ena in ista pravica. Mi nikakor ne dvomimo, da je g. dvorni svetnik kos svoje nalogi. A kakor vsak, tako tudi g. dvorni svetnik Kliment — saj v prvem času, dokler mu niso razmere znane — potrebuje dobrih svetovalec. Kakor pa je nam znano, sedaj ni tako, kakor bi moralo biti. Osebnne zadeve naj bi dobil v

roke mož, ki bi po svojih zmožnostih in lastnostih bil pripraven za ta važen referat. Moral bi biti slovenske narodnosti, da bi imel srce za naše ljudi in one prirojene lastnosti, ki so absolutno potrebne pri osebnostnih vprašanjih. Vsi uradniki brez razlike bi se oddahnil in bili gotovo hvaležni novemu svojemu vrhovnemu šefu — ako bi napravil konec — Aeneadi. Od nas nasvetovana izprememba bila bi v interesu stvari same, ker z njim odpadli bi tudi drugi nezdravi priveski. Dosedanji poročevalec in personalibus naj bi prevzel enkrat to, za kar je v prvi vrsti določen, to je: direktne davke. Tej stroki naj bi se posvetil, — a ne samo tako, kakor dosedaj, da bi mu drugi uradniki njegov podpis girirali s svojim znanjem — temveč z samolastnim delom. S tem končamo. Nas pa čaka še drugo delo. Nemci imajo svoj »Volksrat« — in ta odločuje v vseh važnih narodnih zadevah, ki obsega tudi uradniška vprašanja. Mi jih moramo v tem posnemati, posebno pa v prihodnje ne bagatelizirati uradniških imenovanj. Kaj nam koristi, če imamo še tako dobre postave, če pa so izvršitelji postav nam nenaklonjeni uradniki. In to je pri višjih mestih, kakor pri najnižjih — v dobi demokratizma, tudi vratarji in davčni eksekutorji niso izvezeti. Torej na delo, ker le tako paraliziramo premoč narodnih nasprotnikov.

+ **Poslanec Zagorac** je izstopil iz hrvaško-srbske koalicije. Poslanec dr. Avgust Harambašič se je izjavil z Zagorcem solidarnim in je tudi izstopil iz hrvaško-srbske koalicije.

+ **Zagrebski občinski svet razpuščen.** »Hrvatsko Pravo« poroča, da je ban Rauch razpustil zagrebski občinski zastop, ker je občinski zastop protestiral proti podržavljenju zagrebske policije. Vladnim zastopnikom na zagreškem magistratu je imenovan g. Katkič.

+ **Za S. K. S. Z.** so darovali: Omizje pri Lavriču v Cerknici 2 K; g. župnik Rajčević iz Grahovega 5 K; gg. kaplana cerkniška Paulin 2 K, Podbevšek 2 K; J. Lavrič, trgovec, 2 K; Ivan Korčec 1 K; vsi iz Cerknice; nadalje dr. Janežič, profesor bogoslovja, 2 K.

+ **Volitve v goriško trgovsko in obrtniško zbornico.** Še-le v sredo ob 8. uri zvečer se je izvedel izid volitev, ki so se vršile v torek in sredo. Na celi črti so zmagali laško-liberalni kamoristi. V oddelku velike industrije so Lahi dobili 39, oziroma 40 glasov, Slovinci pa 11. V II. oddelku obrti sta laška kandidata dobila 86, oziroma 87 glasov, slovenska 43, oziroma 49 glasov. V III. razredu obrti so zmagali trije laški kandidati s 548, oziroma 547 glasovi proti slovenskim, ki so dobili vsi po 426 glasov. V I. razredu trgovine sta dobila Laha 48, oziroma 49 glasov, Slovenca pa po 23 glasov. V II. trgovskem razredu sta Slovinci ostala v manjšini z 295, oziroma 294 glasovi proti 424, oziroma 425 laškim glasovom. Lahi so uničili mnogo slovenskih glasov. Sicer pa se je v mestu Gorici od slovenske strani tudi premalo storilo. — Važna je ta volitev radi tega, ker bodo Slovinci le potem trgov. zbornice prišli do večine v deželnem zboru. Številke kažejo, da Lahi v tej svoji trdnjavi niso nepremagljivi, a da bode od naše strani treba napornega dela.

+ **V Retečah pri Škofji Loki** je bil v nedeljo popoldne v župnišču političen shod, ki je prihitelo nanj kljub globokemu snegu nad 100 mož. Gospodarski program S. L. S. v deželnem zboru, ki ga je razvil poslanec E. Jarc, so vsi navdušeno odobrili in takisto z ogorčenjem obsodili brezvladje na nemških univerzah. Ko se je govorilo še o starostnem zavarovanju in zbolšanju prometnih sredstev v Retečah in okolici, je zaključil domači župnik g. Meršol lepo uspehi shod.

+ **V Naklem pri Kranju** bo v nedeljo 17. t. m. popoldne ob treh v prostorih Bralnega društva političen shod. Poroča dež. poslanec E. Jarc.

+ **Pri vsaki priliki — iredenta.** Lahom je tudi nesreča na Siciliji dobro došla, da morejo bratcem dokazati, kako je njih srce. Za nabiranje darov osnovali so najživahnejšo agitacijo v neodrešeni »regione Giulia«, ki se razvija tudi med c. kr. uradništvom. Lastnik »Piccola«, Mayer, nahaja se v Rimu, odkoder vodi skupno z laško vlado politiko v »Piccolu«.

— **Zasedanje goriškega deželnega zbora** je odgodeno.

— **Vrbsko jezero** je zamrznilo.

— **Podpore pomoči potrebnim rodbinam rezervistov in rezervnih namestnikov.** Rodbine onih rezervistov in rezerv. namestnikov, ki so sedaj v Bosni in Hercegovini, imajo pravico do dnevnih podpor in do že od 28. novembra l. l. Pravico do teh podpor ima žena, otroci, sorodniki, bratje in sestre, če se dokaže, da je dotični rezervist jih vzdrževal s svojo pla-

čo. Prošnje je pošiljati politični okrajni oblasti.

— **Cesarja Jožefa gimnazija v Kranju** priredi prihodnjo nedeljo, dne 17. t. m., ob 4. uri popoldne prvi roditeljski sestanek, pri katerem predava profesor Makso Pirnat: »Šola in dom, njuno medsebojno razmerje in njuni stiki.« Po predavanju prost razgovor. K predavanju se uljudno vabijo starši, njih namestniki, prijatelji šole in dijaki. — Predavanje se vrši v fizikalni učni dvorani v gimnaziji (drugo nadstropje, desno).

— **Blejsko jezero** je docela zamrzlo; že v nedeljo, 3. t. m. so se poizkušali otroci po ledu, sedaj pa je ledena skorja tako čvrsta, da tudi za odrasle ni nobene nevarnosti, saj se kot mravlje veselo gibljejo po trdi, zledeneli jezerski gladini. Tudi svojega običajnega godrnauja, grmenja in silovitega pokanja jezero pod ledom ni opustilo, ampak prav odločno kaže, da bo kakor je bilo doslej, ob gotovih urah, zlasti dopoldne in ponoči, nadaljevalo bobnečo kanonado, da se zona spreletava, če nisi vaju. Pa če si tudi vaju, te pot oblije, ako te ta »divja jaga« pod ledom zasači na jezeru. In če ti ponočni nanese, da hodiš po Bledu — čeprav četrt ure in dalje od jezera — se ti ne bom kar nič čudil, ako se ti ob tem strahotnem hrumenju začno lasje ježiti in ti pred očmi vstajajo bajke s svojimi groznimi strahovi, ki se tuleč drve ponoči okrog in iščejo krščene krvi, da bi jo pili in se ž njo umivali. — Prijatelj, kmalu bi dejal, da je Bled pozimi lepši, bolj čudovit, bolj romantičen kot poleti. Pridi in poglej!

— **Vlom v poštni urad.** V soboto ponoči je nekdo vlomil v poštni urad v Lescah in odnesel majhno blaginico z zneskom 300 kron.

— **Častnik pobegnil.** Od lovskega batalijona št. 8. je pobegnil poročnik Maksimilijan Rupert.

— **Tatvina v cerkvi.** Iz Bohinjske Bistrice se nam piše: V noči od 6. do 7. januarja je do zdaj še neznan tat v farni cerkvi pobral milodare iz puščice pri velikem oltarju. Z večine so bili seveda krajcarji in desetice, pa tudi kakšna krona se je vmes dobila. Sodi se, da je odnesel tega drobiža za 50 kron, tako trdita ključarja, ki sta tatvino prva zapazila. Nava-da je bila, da sta ključarja pobirala nabrano vsoto vsako leto precej na svetih Treh kraljev dan popoldne. Sedaj je bil pa eden ravno obolen in tako se je stvar odložila. Naslednji dan sta šla oba v cerkev, da bi milodare pobrala, in našla sta ključavnico razbito, nekaj krajcarjev pa na tleh, ki so bili podrgnjeni v kot k zidu, kakor če bi misli tat naslednji dan še po tiste priti. Tat je najbrž prišel v cerkev že zvečer, se tamkaj skril in je ponoči imel seveda dovolj časa. Potem je morda počakal jutro, ko je cerkev že odklenjena in je lahko mirno odšel skozi cerkvena vrata v jutranji temi. Časa, da se je umaknil, je tudi dovolj imel, ker so tatvino zapazili šele popoldne. Stvar se je seveda naznanila takoj orožnikom. — Tatvine v naši cerkvi so se že večkrat pripetile, in skoraj vselej so jih bile deležne osebe, ki so bile v občini znane. Najbrž je tudi zdaj kakšen tak znanec dejanje izvršil: iz okoliščin, da se je dejanje zgodilo ravno v tej noči, bi se sklepalo, da je moral tat razmere in priprave v cerkvi dobro poznati.

— **Umrli je** v Celovcu gostilničar Franc Mulč.

— **Na lovu ustrelen.** V zagrebški okolici je nadlogar Krajsler ustrelil zidarskega mojstra Antona Höbera, strastnega lovca, katerega je zasačil na tujem lovišču.

— **Ženski operni zbor** hrvaškega narodnega gledališča namerava štrajkati, ako se mu ne povišajo mesečne plače, ki znašajo sedaj 60 kron mesečno za pevko.

— **Dva milijona kron** zapustil je tržaški pravoslavni občini preteklo soboto v Trstu nenadoma umrli srbski bogataš Risto Škuljevič.

— **Česka odločnost.** Iz Prage poročajo, da so na odločnem magistratu sklenili vse mestne dobave izročiti samo češkim tvrdkam in natančno gledati na to, da je delo res češkega izvora.

— **Vladna »Agramer Zeitung«** v Zagrebu prenela izhajati.

— **Kratko življenje** je bilo usojeno najmlajšemu slovensko-hrvaškemu slovestvenemu listu, ki ni bil najmlajši samo po času, ampak tudi po svoji vsebini. »Sutla«, organ najmlajših hrvaških in slovenskih perogrizov, je po prvi številki za vedno zaspala. — Lani so jo sklenili osnovati v svrhu zbliževanja Slovencev in Hrvatov. Na Štajerskem so nabrali par sto kron. Med temi je dal neki ruski baron sam 100 kron. Denar se je poslal v Zagreb. Ko pa po prvi številki dolgo, dolgo ni bilo druge, se je en akcijoner in sotrudnik »Sutle« obrnil na uredništvo z vprašanjem, kaj je z listom. Za odgovor je dobil: »Živio slo-

venski literat, a mi smo ga pili.« »Sutla« smo zapili, ne izhaja več.« (Opomba uredništva: Kaj je na to odgovoril, se ne vé zagotovo, baje: »Živeja jugoslovanska vzajemnost!« — a to vest priobčujemo z vso potrebno uredniško rezervno.)

— **Umrli je** dne 13. t. m. g. Karol Henke, restavrater na železnici v Spodnjem Dravogradu, po dolgem bolehanju, star 55 let. Pokojnik je bil priljubljen in daleko znana oseba. Pogreb se vrši dne 15. t. m. na pokopališče v Črnečah.

Štajerske novice.

š **Zadružni tečaj v Celju** ima okoli 60 udeležencev. V soboto zvečer je zabavni večer pri »Belem volu«.

š **Celjske dame** umevajo geslo »Svoji k svojim«, ki ga v Celju tako navdušeno pridigajo, v praksi malo drugače. V Celju »bojkotirajo« nemške trgovce, zato pa se vozijo v Gradec nakupovat svoje potrebščine. Tako sta pred kratkim bili v Gradcu dve dami in tam pustili par stotakov. Nuna moža sta posvetila precejšen del svojega življenja realizaciji gesla »Proč od Gradca«, milostni gospe pa imata svojo posebno logiko. — Teorija je lepa, a praksa... Ja, Bauer, das ist halt was anderes. Ali tem damam ni Ljubljana bližje ko Gradec?

š **Strokovno društvo rudniških paznikov v Trbovljah** priredi dne 17. januarja 1909., ob 9. uri dopoldne v gostilni gosp. Seb. Jager (Parašuh) javno društveno zborovanje. Poročat pride tudi g. državni poslanec dr. Ivan Benkovič. Vsi člani društva, kakor tudi somišljeniki, se uljudno vabijo. — Odbor.

š **Uboj v Ljubnem.** Pred porotnim sodiščem v Ljubnem je bil obsojen rudar Anton Bergant v triletno težko ječo, ker je zabodel rudarja Wieserja.

š **Župan Ornič** se je iz zdravstvenih ozirov podal v Opatijo.

š **Zlata maša našega rojaka.** Kapucin o. Ivan Kap. Rajč praznuje jutri v Varaždinu svojo zlato mašo.

š **Umrli je** v Gradcu slovenskim dijakom dobro znana gospa Ana Jagerič, ki je 35 let oddajala stanovanja slovenskim dijakom, letos se je pa na zimo pod nemškim pritiskom morala izseliti iz svojega kotička. — Umrli je na Polzeli gospa Alojzija Atteneder, mati župnika Attenederja, stara 81 let. Naše iskreno sožalje. — V Hardeku pri Ormožu je umrl bivši večletni župan g. Franc Handželič.

š **Iz Save so potegnili** truplo kovaškega mojstra Martina Stepiča iz Brežic. Pogrešali so ga že od 3. novembra. Gospodarske nepravilike so ga gnale v smrt.

Kranjski deželni zbor.

Se'a se prične ob 1/11. dopol. Vodi jo deželni glavar, dvorni svetnik Šuklje, vlado zastopa deželni predsednik baron Schwarz in grof Cünighl.

Deželni glavar se spominja rajnega deželnega poslanca Lavrenčiča. (Poslanci vstanejo.) Rajnik je bil pravi vzor krepkega kmeta: vzoren in energičen mož. Imel je mnogo častnih mest. Za njim žaluje zapuščena vdova, osem otrok in ž njimi tudi deželni zbor. Mirno počivaj! Sožalje se izjavi v zapisniku današnje seje.

Prečita se zapisnik VI. seje deželne-ga zbora.

Grof Barbo je vložil nemški nujni predlog o častni nagradi dež. glavarju. Predlog se odkaže finančnemu odseku.

Liberalci vložijo nujni predlog, ki obžaluje, ker vlada ni odala dovolj krme liberalni »Zvezi slovenskih zadrug«.

Dr. Lampe in tovariši so vložili nujni predlog, da se dá deželnemu odboru pooblastilo, da se dovoli dež. prispevek za nujne cestne zgradbe itd. Se odda finančnemu odseku dež. vlade.

Deželna vlada prosi, naj bi se, če mogoče, v tem zasedanju izvršile volitve v osebno dohodninsko komisijo. Deželni glavar naznani, da se bodo vršile volitve v soboto začetkom seje.

Poročila šolskega odseka.

Deželni odbornik prof. Jarc poroča o šolskih razmerah v deželi in predlaga zakonski načrt o izpremembi § 20 deželnega šolskega zakona ter resolucijo, ki se pridružuje protestu zaradi imenovanja tretjega deželnega šolskega nadzornika. Predlaga tudi sledečo resolucijo: Vlada se pozivlja, da referat o šolstvu izroči uradniku slovenskega naroda. Nadalje predlaga resolucijo, po kateri naj deželni odbor izdela in predloži že v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru načrt o izpremembi šolske postave. Končno predlaga še resolucijo, ki zahteva, naj se preosnuje realčna postava.

Poslanec dekan Lavrenčič o šolstvu.

Resolucijo šolskega odseka o reformi deželnega šolskega zakona toplo pozdravljam. Če se sprejme, nam omogočuje razpravljati o mnogih nedostatkih šolske postave in odstraniti one krivice, ki so se po liberalno-nemški večini pred 30. leti v tej visoki zbornici prizadele našim občanom, oziroma krajnim šolskim svetom. Ko se je vpeljala l. 1869. nova šolska postava ob velikih bremenih našega ljudstva, se je ljudstvu dala po krajnih šolskih svetih pravica zbirati in imenovati učitelje, toda l. 1878. je sklenila nemško-liberalna večina, da naj ljudstvo nosi le vsa bremena, učitelje pa imenuje deželni šolski svet. Sicer se poudarja v § 26. šolske postave z dne 9. marca l. 1879., da vpliva šolska občina na podelitev učiteljskih služb po krajnem šolskem svetu, a to je prava ironija po § 29. istega zakona, ki se glasi: »Učitelje imenuje deželni šolski svet, ki pri tem ni navezan nena vrsto, v katerejšo prosilci zapisani v tabeli, nena nasvet krajnega šolskega sveta, nena njegove ugovore proti posameznim prosilcem.« To se pravi z drugimi besedami: Krajni šolski svet nima pri imenovanju učiteljev ničesar govoriti, le plačaj pa molči! Hkrati je nemško-liberalna večina poverila krajnim šolskim svetom ne ravno prijetno dolžnost, gledati na življenje učiteljev, ne da bi se jim oskrbelo zakonito varstvo, ko bi jim bilo treba posegati v to in drugo sršenovo gnezdo, kakor ji je bilo in je vseeno, če pride ta ali oni član krajnega šolskega sveta s kazenskim zakonom v konflikt.

Med drugimi je nekje na Gorenjskem mož nemškega mišljenja, ki je nedavno skusil, kaj se to pravi »gledati na življenje učiteljev«, ko je on kot krajni šolski nadzornik uradni osebi nekega učitelja premalo pohvalil. In koliko veljave imajo okrajni šolski sveti, o tem ne govorim; člani okrajnih šolskih svetov prav dobro vedo, da so jim vzeli pravice, a dolžnosti pustili. Kako so gospodje učitelji s svojimi pravnimi razmerami zadovoljni — je znano.

Kratka beseda k neki drugi točki šolskega vprašanja, ki je za nas zastopnike ljudstva eminetne važnosti, namreč k vprašanju: Odgovarja li ljudska šola dejanskim razmeram sedanjega časa? Smelo trdim, da smo si edini v odgovoru, da je skrajno nepraktična — to pripoznavajo tudi prijatelji šolske postave. Učni načrt je odmerjen po enem kopitu za deželo, mesta in industrijalne kraje, isti za otroka uradnika, isti za otroka kmeta, za otroka obrtnika in delavca, čeprav so potrebščine tako različne. Ljudska šola pa tudi obklada otroke z raznimi in takimi predmeti, ki nimajo za življenje veljave — polnijo se glave, prezira prava umnost, volja in srce; uvažuje se manj potrebno, opušča bolj potrebno. Pred leti sem poučeval nevšolane, hribovske otroke za prvo spoved in prvo sv. obhajilo. Vprašam ga: »znaš li brati?« »znam«, odgovori: »mamca me je naučila«. In deček čital je prav gladko, boljše, kakor marsikateri učenec ljudske šole višjih oddelkov. Temu pa ni krivo učiteljstvo, ampak učni načrt, ki se mora preosnovati.

Kot zastopnik v prvi vrsti kmeta, obrtnika in delavca pravim: Šola na kmetih poučuj otroke temeljito v glavnih predmetih: verouk, brati, pisati in računati ter oziraj se po primernih berilih in vajah računskih na socialno in stanovsko izobrazbo, podajaj temeljne nauke glede zdravstva, ožigajoč posebno škodljivost alkoholičnih pijač za dušo in telo, srce in glavo. Šola vzbujaj ljubezen do Boga in domovine ter povdajaj pogosto imenitnost in važnost nižjih stanov za človeško družbo in državo, da bodo otroci pozneje v svojem kmečkem, obrtnem in delavskem stanu zadovoljni, veseli in srečni. Ponavljalne šole, kakor so danes, na kmetih nimajo smisla. Ponavlja se v smislu zakona to, kar so se otroci učili v ljudski šoli. — Pa čas in stanovska potreba zahteva, da se pripravijo za svoj poklic, dečki v gospodarstvu, deklice v gospodinjstvu; — v tem smislu naj bi se ponavljavne šole na kmetih preosnovale. Seveda bi se moral na učiteljiščih učni načrt v to izpopolniti in dobili bi povsod dovolj učnih moči za to stanovsko izobrazbo. Hvaležen bi bil ta pouk za učiteljstvo, s čimur bi si prav gotovo pridobilo srca starišev in otrok. Na podlagi teh in sličnih misli podpiram kar najtoplejši predlog šolskega odseka. (Zivahna pohvala.)

Grof Barbo

naglašja, da je stavil v šolskem odseku predlog, ki ga je večina odklonila. Soglašja, da dobi deželni zbor večji vpliv v deželnem šolskem svetu. Predlagal je nade-

lje, da se vrši volitev v deželni šolski svet po kurijah, a se je ugovarjalo, da bi to ne bila volitev, marveč imenovanje.

Dr. Triller

izjavlja, da glasuje narodno-napredna stranka za vse točke resolucij. Želi, naj bi dobila mestna občina ljubljanska dva zastopnika v dež. šolski svet, ker nosi Ljubljana 40% vseh šolskih potrebščin. Predlaga, naj se v postavu sprejme do-datek, da dobi Ljubljana dva zastopnika v deželni šolski svet. Pozdravlja predlog, naj deželni odbor izdela zakonski načrt o izpremembi realnega zakona. Predlaga pa resolucijo, po kateri naj se uveljavi nova postava že začetkom šolskega leta 1909/10. Govori, da je racionalnim profesorjem edini namen germanizacija. Zahteva: nemškim realcem nemške, slovenskim slovenske paralelke.

Poslanec Gangl

izjavlja, da stoji učiteljstvo na stališču, naj bo šola čista vsake politične snovi. Današnja ljudska šola kriči po reformi. Pri-trjuje dekanu Lavrenčiču, naj šola vpliva na srce, voljo in razum. Obsoja imenovanje tretjega deželnega šolskega nadzornika. V deželnem šolskem svetu učiteljstvo nima zastopnikov, ker jih imenuje vlada sama. Zastopniki učiteljstva se naj pokličejo v dež. šolski svet taki, kot jih učiteljstvo samo želi. Ljudsko-šolske-mu učiteljstvu naj se dovolita dva zastopnika, srednješolskemu pa enega, ki ga pa naj tudi srednješolski učitelji sami volijo.

Baron Schwarz

izjavlja, da je tudi njegova želja, naj bi uradniki dež. vlade s strankami vljudno postopali.

Dr. Eger

pravi, da se trdi, da se je po imenovanju nemškega šolskega nadzornika poslabšalo posestno stanje v dež. šolskem svetu. Trdi, da se po imenovanju tretjega šolskega nadzornika ni kršila postava. (Dr. Pegan: Saj ste vendar jurist! Dr. Zajec: Silno težko zagovarjate! Vi ste slab zagovornik!) Pri imenovanju Hubada ni bil vprašan deželni šolski svet. Govornik pravi, da so v obeh taborih možje, katerih matere niso znale slovensko ali pa nemško. (Dr. Zajec: Vlada naj regulira učiteljske plače, a naj ne nastavlja nemških šolskih nadzornikov!)

Glede na realko izjavlja, da hoče, da ostane realka nemška. Proti resoluciji, da bi vlada dala šolski referat slovenskemu uradniku, protestira! (Ogorčenje!), kakor tudi proti posvetovanju in sklepanju.

Dr. Pegan:

pravi, da je po izpreminjevalnem Barbovem predlogu Barbo največji diplomat. Njegov predlog je jako mikaven, a nani ne bomo šli. Morebiti je hotel zabiti zagozdo med našo in narodno-napredno stranko. Za Barbov predlog bi bil takoj, da bi grof Barbo dal tudi nam z absolutno pravičnostjo tista mesta v veleposestvu, ki nam grejo. Nemci imajo v deželnem šolskem svetu barona Schwarza, Kaltene-gerja in šolske nadzornike, če jih poroče-valet obdela. Želi, da bi se hotel zavzeti dr. Egger za slovenske zahteve. Če se da Nemcem na Kranjskem kaka koncesija, se vzame nam. Posestno stanje Nemcem se ustanovi. Če to ni več, kako pa to, da se Nemci na Češkem bore za vsako železniško uradniško mesto. Kdo nam mora dati garancijo, da se ne zljubi Kaltene-ggerju reči Hubadu ali Levcu, od danes naprej več ne glasuješ ti, marveč Belar.

Danes nam nimajo Nemci na Štajerskem in Koroškem ničesar več vzeti. Kar so pa upravičeni Nemci, da imajo, to naj imajo. Pripomnim pa: Pri nas na Kranjskem imamo Slovence in Kočevce.

Dr. Lampe

pravi, da je hotel grof Barbo raztrgati zastopstvo po kurijah, kar je nonsens. Zastopnik avtonomne uprave je vedno deželni odbor in ne deželni zbor. Tudi sedanja slika deželnega zbora ni prava. Skleniti moramo hitro postavu, da bo hitro odpravljen največja krivica. Dr. Egger je v imenu nemške stranke omenjal več stvari, ki niso v razpravi. Z dr. Krekom izjavlja, da kadar vlada Slovincem kaj koncedira, vselej Nemce vpraša, kadar pa Nemcem kaj koncedira, takrat pa Slovenec nikdar ne vpraša! Odločno zavrača dr. Eggra, ki je naravnost žalil Slovence, češ, da se je ustanovila le ena nemška šola. Čul je prvič danes, da je realka nemška posest. Kranjski deželni zbor bi ne storil svoje dolžnosti, ako bi giede na Belarjevo imenovanje ne dvignil svojega glasu. Deželni odbor kranjski je vsaj zadnji čas ustanovil veliko novih šol in služb, zastopniki deželnega odbora v dežel. šolskem svetu so tudi v dež. svetu zastopali načelo: omiko moramo širiti, ne pa ljudstvu novih bremen nalagati.

Groß Barbo

pravi da je njegova politika odkrita in ne prefrigana in pretkana. Turk: Pa znate dobro slovensko. Barbo Turk: Če bova enkrat skupaj prišla, bova že govorila. (Smeh.) Nadalje pravi, da mu ni prišlo na misel, da zabije klin med obe slovenski stranki. Glede na slovensko zastopstvo v veleposestvu pravi, da mu niso prav nič mar razmere na Češkem. Zanimava, da bi bili uradniki v deželni šolski svetu zastopniki Nemcev. Izjavlja, da stranka ne bo glasovala za predlog.

Dr. Šusteršič

izjavi glede na izvajanja grofa Barbo: Odkrito izjavlja, da ni nikdar imel grofa Barba za diplomata. Ne smatra, da je njegov predlog prefrigan in pretkan, ker ima njegov predlog le namen, da doda privilegijem veleposestnikom še nov privilegij. Kot demokratska stranka pa S. L. S. tega nikdar dovolila ne bo. Ne lovimo pa slepih miši. **Deželni odbor bo poslal štiri zastopnike S. L. S. v deželni šolski svet.** Nismo tako neumni, da bi ne znali, da ostane vedno večina. Stranke se menjajo in večine se menjajo.

Glede na predlog za podvojitev zastopnikov Ljubljane bomo glasovali proti, ne da bi morebiti ne uvaževali važnosti Ljubljane. Ljubljana ima že tako privilegij enega zastopnika. Vprašati bi se morali, ne gre na ta način tudi kmečkim občinam direktno zastopstvo v dežel. šolski svet. Skliceval se je zastopnik Ljubljane na davčno moč. Res je, da denar donaja v Ljubljano kmečko prebivalstvo. Ljubljana ima velike predprave glede na vzdrževanje državnih šol. Od 1.000.000, ki ga daje država za šolstvo Kranjski, d. bi Ljubljana 700.000 K. Zastopa stališče, naj se delajo postavne pravice, ne iz strankarskega stališča. Formalno pa zelo dvomi, če bi bil tak zakon sankcioniran. Ravno ta pomislek pa velja tudi glede na Ganglov predlog o volitvi po učitelstvu.

Končno se peča še z gospodom deželnim predsednikom. Dež. predsednik je zavzel stališče, da naj se odkloni prošnja deželnega zbora, da naj se nastavi slovenski uradnik za poročevalca o šolstvu pri vladi. Ta prošnja ne bo uslišana. Po postavi ima deželni zbor pravico, da izreče svoje mnenje. Resolucija ne prekorači kompetence deželnega zbora.

Egger se je podal na nevarno polje, ko je branil postopanje Schwarzovo. A Egger je sam rekel, da je mogoče, da bi se bil moral vprašati o Belarjevem imenovanju deželni šolski svet. Ob sporu med avtonomno in državno oblastjo pač ne sme stati deželni poslanec na strani vlade. Izjavlja, da bo stranka glasovala tudi za dr. Trillerjev predlog.

Poročevalec Jarc. Proti Axmannovem načrtu!

Končno priporoča, naj deželni zbor odobri po šolskem odseku stavljen predlog. Odkloni nastopa proti načelu posestnega stanja. Potrebno je, da ob enem protestiramo tudi proti Axmannovemu predlogu.

Pred glasovanjem deželni glavar izjavi, da nima nobenega pomisleka proti resoluciji, ki zahteva, naj se nastavi kot poročevalec o šolstvu pri dež. vladi slovenski uradnik.

Pri glasovanju se odklonijo vsi izpreminjevalni predlogi glede preuredbe § 20. postave z 20. marca 1879 in se zakon sprejme tudi v tretjem branju. Zakon se zdaj glasi:

Deželni šolski svet obstoji: iz deželnega načelnika ali od njega določenega namestnika kot predsednika; iz štirih zastopnikov dežele, ki jih določi deželni odbor; iz enega poročevalca za upravne in gospodarske šolske zadeve; iz deželnih šolskih nadzornikov; iz dveh katoliških duhovnikov; iz dveh udov učiteljskega stanu; iz enega odposlanca občinskega sveta ljubljanskega.

Odobril je resolucijo proti imenovanju Belarja, o referentu Slovincu za šolstvo pri dež. vladi, o izpremembi dež. šolskih postav in o novi realni postavi. Odkloni se Ganglova resolucija, ki zahteva, naj učitelstvo voli svojega zastopnika v dež. šolski svet, odobri se pa resolucija, po kateri naj se nova realna postava uvede že s šolskim letom 1909/10.

S tem je rešena šele točka 3a dnevnega reda. Na sporedu današnje seje je skupno 67 točk.

× × ×

Vseučiliška debata.

Pri debati o vseučiliškem predlogu se je oglašil ekselencen

baron Schwegel,

ki je z vseučilišče v Ljubljani, vendar pa ni za to, da bi bila predavanja izključno le slovenska, marveč želi, da bi se predavalo tudi v drugih jezikih. Baron Schwegel se je kot star diplomat izogibal

besede utrakvistična univerza, za čisto slovensko pa tudi ni govoril.

Plantan govori za slovensko vseučilišče.

Nesramnosti Eggerjeve.

Nato se vzdigne Egger in z brezprimerno nedelikatnostjo napada slovenske znanstvenike, zlasti pravne, zaničljivo govori o slovenskem slovstvu in znanstvu in Slovincem odreka moči za lastno univerzo. To nesramno-idiotsko stališče pobije nato v sijajnih izvajanjih

dr. Krek.

ki označi dr. Eggerjeve zlobne budalosti za tak napad na čast Slovincem, da se odsele ne bo v kranjskem dežel. nem zboru smel nikdar več dvigniti nemški zastopnik, da bi tako Slovincem žalil! (Burno pritrjevanje.)

Nato govori še poročevalec

Jarc,

ki pobija Schwegla in dr. Eggra, zastopnika duhovnih Kočevcev.

Soglasno za slovensko vseučilišče.

Pri glasovanju glasuje za predlog glede na slovensko vseučilišče v Ljubljani cela zbornica, protest proti Trstu in pa proti postopanju graškega in dunajskega rektorja z se sprejme z vsemi slovenskimi glasovi.

Zdaj poroča

Jaklič

o reformi cestnega zakona.

Poslanec Matjašič govori proti nekaterim kazenskim določbam cestnega zakona. Zahteva odpravo coklje in olajšave pri zvonilih.

Poslanec Piber poroča o zakonu v varstvo planin. Zakona sta bila s tozadevnimi resolucijami vred soglasno sprejeta.

ARETACIJE V CARIGRADU.

Veliko senzacijo vzbujajo v Carigradu aretacije članov odbora »Fedakiran«, v katerem so bili bivši prognanci. Dokazalo se je, da je to revolucionaren odbor, ki je razdeljeval svojim članom orožje. Hišne preiskave so trajale celo noč. Po preiskavi v uredništvu dnevnika »Hu Kaki Unumien« je bilo aretiranih več visokostojnih oseb. Tudi nekaj cesarskih princev je zelo kompromitiranih.

Ljubljanske novice.

Ij Vender že enkrat! Na pročelju poslopja finančnega ravnateljstva so pritrdili včeraj poleg dozdanega samonemškega, tudi slovenski nadpis: »C. kr. finančno ravnateljstvo«, in sicer zgoraj na prvo mesto. — Pred nekaj tedni je dobila tudi glavna zaloga tobaka na Mestnem trgu na novi tabli na prvem mestu slovenski, na drugem mestu pa nemški nadpis. Odkloni je za te nadpise za S. L. S. interveniral poslanec dr. Žitnik.

Ij Slovenski nadpis tudi — na realko! Na tem posloju je še vedno samonemški nadpis: »K. k. Ober-Realschule«. Opozarjamo na to sramoto mestni zastop, ki prispeva k treščkom, in nič manj ravnateljstvo »Kranjske hranilnice«!

Ij Koncert »Slovenske Filharmonije« na čast slovenskim deželnim poslancem. »Slovenska Filharmonija« priredi jutri, v petek, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« koncert na čast sedaj v Ljubljani se nahajajočim deželnim poslancem. K temu koncertu se vabijo vsi slovenski deželni poslanci, podporni člani ter prijatelji »Slovenske Filharmonije«.

Vstopnina prosta, začetek ob 8. uri zvečer. Koncert z jako zanimivim vzporedom se vrši pri pogrnjenih mizah.

Ij Socialni demokratje v Ljubljani snujejo »Delavsko pevsko zvezo«.

Ij Herr Ernst Cham je znan našim bravcem iz tistih časov, ko je bil še gospod Arnošt Kam navdušen in delaven pristaš narodno-napredne stranke in celo njen strankin tajnik. Arnošt Kam je bil celo urednik »Jesenške Straže« in seveda ultra naroden. A časi se izpreminjajo. Gospod Kam, c. kr. sodni avskultant, noče biti več Arnošt, marveč hoče biti Ernst, tudi je pozabil govoriti slovensko. Z nekim svojim dobrim znancom te dni ni hotel govoriti slovensko, dajal mu je na slovenska vprašanja nemške odgovore celo potem, ko ga je znanec vprašal, če je že pozabil slovenski jezik.

Ij Lekarno Mayer prevzame s 1. februarjem g. Sušnik.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes se ponavlja francoska opereta »Giroflé-Girofla«. — V soboto se uprizori prvič moderna psihološka drama v petih dejanjih, ki je zajeta iz Champolovega prekrasnega romana »Mož Simone« ter ima po glavni osebi naslov »Simone«. Ta velezanimivi roman je izšel v slovenskem prevodu V. Levstika v založbi »Kataloške Tiskarne« in sicer v ljudski knjižnici l. 1907.

Ij Obesil se je. Danes dopoldne so našli v realki v kleti obešenega 39letnega oženega delavca v plinarni Jerneja Podbevška. Obesil se je za svoj hlačni jermen. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Kaj je vzrok samomora ni znano. Skoro gotovo se je sicer poštenemu možu zmešalo.

Ij Koncert ljubljanskega seksteta svira danes v kavarni »Avstrija«.

Ij Promet z nabiralnimi vozovi na progah Ljubljana-Trst in obratno ter Dunaj-Ljubljana in obratno. Po dolgem prizadevanju si je pridobil odpravitelj g. J. Škerlj v Ljubljani od ravnateljstva c. kr. južne železnice koncesijo za vpeljavo rednega obrata z nabiralnimi vozovi na gori navedenih progah. To znatno pridobitev na našem gospodarsko-spediterskem polju radostno pozdravljamo in opravičeno smemo upati, da se bodo vsi tukajšnji gg. trgovci ter sl. občinstvo posluževali te ugodnosti. S tem zmanjšajo sebi železniške stroške ob enem pa pripomorejo k emancipaciji slovenske spedicije. Za nabiranje blaga je ravnateljstvo južne železnice odkazalo g. Škerlju potrebne prostore v skladiščih tako v Ljubljani kakor v Trstu. Gg. trgovci in slavno občinstvo naj blagovoli oddajati svoje pošiljke v Ljubljani g. Škerlju, ki jih opremljene z imenom naslovnika gori navedenim potom odpremi v Trst. Poverjenik g. Škerlja v Trstu, speditersko društvo »Balkan«, te pošiljke prevzame ter jih dostavi naslovnikom. Obratno pa naj gg. trgovci in sl. občinstvo naročajo svojim dobaviteljem v Trstu, naj naročeno blago oddajo sped. društvu »Balkan«, ki bode prejeto blago v imenu gosp. Škerlja odpremi v Ljubljano. Na isti način se bo vršil promet med Dunajem in Ljubljano. V tem slučaju pa je poverjenik g. Škerlja spediterska tvrdka »Pollak & Feigl«, Dunaj II., Obere Donaustrasse 89a.

Ij Aretacija zaradi ropa osumljenega. Dne 1. novembra 1908 izvršil se je nad Jožefom Bahovcem pri Slivnici po nekem neznatem človeku roparski napad. Ljudski glas je raznesel vest, da je bil napadalec 18 let stari delavec Janez Miklič iz Lohčev pri Slivnici, katerega so orožniki zasledili in aretirali.

Razne stvari.

Dinamitni atentat na most. Kakor se poroča iz Baje, so poskusili neznani zlikovci atentat na novi donavski most pri Baji, ki je veljal več milijonov kron in ki je velike važnosti iz tehniškega in vojaškega stališča. Atentat se je v zadnjem trenutku posrečilo preprečiti. Napadalc, ki so baje Srbi, so pobegnili. Most straži sedaj oddelek honvedov pod poveljstvom majorja Jankoviča.

Rabelj obsojen na smrt. »Dziennik Polskie« poroča iz Jekaterinoslava, da je bil radi roparskega napada obtoženi rabelj Sinkarenko obsojen na smrt.

Telefonska in brzojavna poročila.

ČESKE MANIFESTACIJE NA DUNAJU.

Dunaj, 14. januarja. V okraju Mariahilf so včeraj imeli Čehi protestno zborovanje proti Axmannovemu predlogu. Po shodu so udeleženci šli na cesto, pojoč po cestah češke pesmi. Nemci so se penili jeze. Posredovati je morala policija. Nekaj Čehov je aretiranih.

RAUCHOVA SMOLA.

Zagreb, 14. januarja. Ogrska vlada je vskratila Rauchov proračun, češ, da je prekoračil dovoljen proračun za 200.000 K.

PRVI PROMET V MESSINI PO POTRESU.

Messina, 14. januarja. Podajalci južnega sadja hodijo po razrušenih ulicah. Poslanec Micheli je pričel v Messini izdajati mal listič pod naslovom »Naredbe in vesti«.

GOSPA STEINHEIL OBTOŽENA.

Pariz, 14. januarja. Gospa Steinheil je obtožena dvojnega umora. Dokazano je, da je ona umorila svojega soproga slikarja Steinheila.

Veliki katekizem, ki je bil dalj časa razprodan, je ravnokar izšel v novem natisu in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. One prečastite gospode, katerih naročil svoj čas nismo mogli izvršiti, prosimo, da blagovolijo ponovno naročiti.

Ne verujte, da zlo preide samo od sebe. Če ste bolni, morate takoj iskati pomoč, kajti zanemarljiva bolezen je tem hujša. Kašelj, bolečine v prsih, zasliženje, pomanjkanje teka, hripavost, nočni pot, slabost, medlost so čisto znaki nevarne bolezni. Ako se pokažejo taki simptomi, ne čakajte, ampak naročite si takoj Orkenys Lindenhonig-sirup, ki olajša kašelj, pomirja kri, lahko pretrga sliz, ustavi nočni pot, poboljša tek, poveča telesno težo, olajša dihanje, odpravi zaspanost in za brani razvoj bolezni. Če naročite eno steklenico za poskušnjo za 3 K, eno veliko steklenico za 5 K, naslovite pismo ali poštno nakaznico na »Apostel-Apotheke« v Budimpešti, Josefiring 64, Depot 30.

Oslabelost

bodisi prirojeno, ali vsled bolezni, odstranja hitro in zagotovi zdravje in moč **Scottova emulzija.**

2249 (2)

Za občutljive

Priprava le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom Scottovega ravnarja.

kateri ne morejo prenašati ribjega olja, je **Scottova emulzija** najboljšje sredstvo. Ta ima tudi prednost, da je trikrat redilnejša kakor navadno ribje olje.

Cena originalne steklenice 2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 14 januarja

Pšenica za april	12 62
Pšenica za oktober 1. 1909.	10 73
Rz za april 1. 1909.	10 05
Oves za april	8 52
Koruza za maj 1. 1909.	7 23

Efektiv neizpr

102

Zahvala.

1—1

Apolonija Zupan, roj. Janova, se zahvaljuje v svojem in v imenu svojega svaka mons. **Tomo Zupana** ter svojih svakinj gg. **Marije, Katarine, in Agneze Zupanovih** vsem onim, ki so v bolezni in ob smrti njenega soproga, ozir. brata gospoda

Matije Zupana

posestnika iz Smokuča

na kateri si že bodi način skazovali svoje sožalje, ali pa dražega rajnika spremili do večnega počitka na Rodinah

V Smokuču, 12. januarja 1909.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob nenadni smrti našega nepozabljivega

Dr. Ivana Mraka

v tako obilni meri izkazali svoje sočutje, izrekamo od vsega srca svojo iskreno zahvalo.

100 1—1

V Ljubljani, 12. januarja 1909.

Rodbina Mrakova in Levčeva.

Gostilniški prostori in gostilniška obrt
Kramar v Ljubljani na Dolenjski cesti št. 5
se da v najem (zakup)

potom javne dražbe dne 22. 1. 1909 ob 3. popoldne
v sobi št. 36 c. kr. okrajne sodnije v Ljubljani.

Pogoji pozvejo se ravno tam ali pa v pisarni dr. Frana Poček, odvjetnika v Ljubljani, Stari trg št. 30.

99 2—1

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000 -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000 -

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavracija „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Svarimo vsakogar,

ki kašlja, če je hripav, zaslezen, nima
pravega teka, če zapazi da pojemiše
teža telesa, če se ponoči poti, se čuti
slaboten in izpehan, ali zapazi nevarne
znake na družini, naj takoj naroči **Ŗrkeny-**
jev lipov med (sirup), da prepreči nadaljno
razširjanje bolezni. 3058 12-5

Ŗrkeny-jev lipov med (sirup) prekaša
vsa podobna sredstva, pomirja kašelj in blju-
vanje krvi, izvrstno topi sliz, zboljša tek in
odpravi nadležni slabeči nočni pot. V angleški
razstavi odlikovan z zlato kolajno. Vzorčna
steklenica stane **3 K.** 1 večja steklenica **5 K.**
in 3 velike steklenice, **poštne prosto**
15 K. Naroča se proti povzetju ali če se
pošlje denar naprej pri edinem izdelovalcu

Ŗrkenyjeva lekarna pri „Apostolu“,
Budapešta, Josefiring 64, — Depot 30.

Velika zaloga raznih 2267 slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gram-
fonov in plošč na
razpolago.

Fr. P. Zalec
urur in optikar
Ljubljana,
Stari trg, št. 28.

Stanovanje

v samostojni hiši v Trnovem se takoj **odda**.
Poizve se v gostilni „**pri Mešarju**“
pri dolenski mitnici. 55 5-4

Iščem učenko

za svojo **manufakturno trgovino**
iz boljše hiše, popolnoma zmožno sloven-
skega in nemškega jezika. **T. Ogrin**,
Novomesto. 88 3-2

NARODNO PODJETJE!

Goriška tovarna mila (A. Gabršček)

izdeluje vse običajne vrste čistilnega mila. Priporoča pa v prvi vrsti
najboljše pralno milo:

Koza s solncem (Caprasole),

ki se prodaja v korist in z znakom

44 5-5

družbe sv. Cirila in Metoda.

Cene konkurenčne, Izdelek I. vrste. Svoji k svojim! Podpirajmo domačo industrijo!

Damske jopice iz kožuhovine in s kožuhovino podložene

94 3-3 **70% ceneje**

Angleško skladišče oblek **O. BERNATOVIC** Ljubljana, Glavni trg 5.

Kranjsko društvo za varstvo lova

3423 naznanja, da prevzema 3-3

nakup živih jerebic in fazanov

za svoje častite člane in daje podrobnejša pojasnila na
zadevna vprašanja. Ljubljana, 22. decembra 1908.

Veletrgovina železa

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m. sred. zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm
13	9. zveč.	729,3	— 1,1	sr. sever	dež	
14	7. zjut.	24,8	2,2	sr. zah.	oblačno	0,8
	2. pop	23,2	2,9			

Srednja včerašnja temp. — 2,5°, norm. — 2,6°.

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, od
600 do 1000 litrov **proda po nizki**
ceni. Dobe se tudi sodi od 15 do
20 hektolitrov. 65 2

FRAN CASCIO

Šelenburgove ulice št. 6.

Proda se hiša

iz proste roke v zelo ugodnem
kraju, pripravna za obrt ali
trgovino v **Škofji Loki 97**,
Poizve se ravnotam. 104 3-1

POMANJKANJE ZASLUŽKA

trpe v Ljubljani mali **čevljarski obrtniki** zaradi
prevelikih zalag tovarniških čevljev. Posebno po-
manjkanje pa trpi

Karol Blatnik, Škofje ulice 14
er se priporoča in prosi sl. občinstvo, da ga pod-
pira kolikor moguče. 103 3-1

Poslano.

Zima kruta, nikako kurivo ne zadostuje.
Šota, drva, premog, Klara-briketi itd., vse
bo kmalu že preslabotno.

PAULUS-BRIKETI

kot najmočnejše kurilo, (8000 kalorij) izdajo
še največ. Že z enim komadom kot kurivni
pridevek (gori blizu 6 ur) je uspeh izboren,
in stane komad s 1500 grami samo 10 vinarjev.
— Najmočnejši premog je sedaj tudi

Paulus kosovni premog

(6000 kalorij). Cene nič zvišane. Oboje
priporoča samozalagar

J. Paulin, Ljubljana, Nova ulica 3.
Telefon 32. 101 3-1 Telefon 32.

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala stran. Most. ulice 17, Baden, Brno,
Česka Lipa, Česka Kamenica, Moravski Zumberg, Mědling, Novi Jičín,
Písen, Zlitiava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennweg), III. Lö-
wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelder-
strasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. VIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger
Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I. Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: nakup in prodaja ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet,
zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja. ::

:: Zamenjava in eskomptiranje ::

izžrebanih zastavnic in obilgacij, srečk in kuponov.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za prevažanje mrličev po jako nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri
FRANC VIDALI-JU,
Prešernove ulice, Ljubljana.

JOSIP TURK
lastnik prvega slovenskega
pogrebnege zavoda

87 12-2